

การประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : ศึกษากรณีการ
ขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง¹

อริยา กองวงษา²

ดร.ศิริรักษ์ สิงหเสม³

ดร.ผกาวิดี สุพรรณจิตวนา⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์เชิงประสิทธิผลของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในแง่ของประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยทำการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือปลัดอำเภอแกลง ที่เป็นประธานคณะกรรมการทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยมยั่งยืน ระดับตำบล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยคำสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปแยกแยะประเด็นที่ได้เป็นข้อค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลงจังหวัดระยองนั้นมีประสิทธิภาพ เพราะมีจำนวนผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมากที่สุดในจังหวัดระยอง จำนวน 10,945 คน และมีประชาชน ผู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง จำนวน 7,453 คน ซึ่งคิดเป็น 68% ของผู้ที่ได้มาขึ้นทะเบียนไว้ จึงทำให้ผู้มีรายได้น้อยในกลุ่มพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้ที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในรอบปกติได้ ได้รับสวัสดิการจากรัฐเพื่อนำมาช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็นในการดำรงชีพได้ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้มีรายได้น้อยซึ่งกลุ่มพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ การมีรายได้นี้ทำให้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ดังนั้นในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ในการขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยจึงถือว่าประสบผลสำเร็จ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คือ มีอุปสรรคและข้อจำกัดของโครงการในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซึ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นอื่นๆ แต่ด้วยกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้ที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในรอบปกติได้ ยังเป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ต อีกทั้งระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐผู้มีรายได้น้อย โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐค่อนข้างน้อย ทำให้ผู้ที่ยังไม่ทราบข่าวสารหรืออาจทราบหลังจากที่การปิดรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐผู้มีรายได้น้อยค่อนข้างน้อยไปแล้วพลาดโอกาสดังกล่าว

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยควรมีหลายช่องทาง เช่น ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล เป็นผู้ไปให้ข้อมูลไปแนะนำ การรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยถึงที่บ้านซึ่งบุคคลในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงย่อมไม่สามารถเดินทางมาสมัครด้วยตนเองได้อย่างสะดวกควรมีการขยายระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยและควรมีการขยายระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยในโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

¹ บทความเรียบเรียงจากการจากการศึกษาอิสระเรื่อง “การประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : ศึกษากรณีการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ดร.ศิริรักษ์ สิงหเสม

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรมหาบัณฑิต (สาขาผู้นำภาครัฐและภาคเอกชน) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ กลุ่มวิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ อาจารย์ กลุ่มวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่สั่งสมมานาน เป็นภาวะความขาดแคลนไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในระดับบุคคลส่งผลให้เกิดความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิต รวมถึงการขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลายๆด้าน และส่งผลต่อการพัฒนาในระดับประเทศที่สุด

สถานการณ์ความยากจนในสังคมไทยถือเป็นปัญหาที่ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญในการแก้ไขเยียวยา ซึ่งแม้สถานการณ์ความยากจนของไทยจะลดลงในทุกๆปี ตามรายงานสรุปสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยปี 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งจัดทำโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2553 เพื่อให้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่เป็นสถานการณ์ล่าสุด รวมทั้งการวิเคราะห์ลักษณะของความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

ซึ่งรายงานปี 2559 ระบุว่า ในรอบเกือบ 3 ทศวรรษ ที่ผ่านมาสถานการณ์ความยากจนในภาพรวมของประเทศไทยดีขึ้นมากโดยสัดส่วนความยากจนลดลงจาก 65.17 ในปี 2531 เหลือร้อยละ 8.6 คิดเป็นจำนวนคนจนประมาณ 5.81 ล้านคน ในปี 2559 และมี “คนเกือบจน” (Near Poor) จำนวน 5.79 ล้านคนเมื่อรวม “คนจน” กับ “คนเกือบจน” พบว่ามีจำนวน 11.6 ล้านคนหรือร้อยละ 17.2 ของประชากรทั้งหมด

และเมื่อพิจารณาช่องว่างความยากจน (Poverty Gap) และความรุนแรงของปัญหาความยากจนพบว่าแนวโน้มลดลงในช่วงเกือบ 15 ปี ที่ผ่านมา โดยช่องว่างความยากจนลดลงจากร้อยละ 7.80 ในปี 2545 เหลือร้อยละ 1.42 ในปี 2559 แต่ก็เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.14 ในปี 2558

ส่วนความรุนแรงของปัญหาความยากจนลดลงจากร้อยละ 2.69 ในปี 2545 เหลือร้อยละ 0.38 ในปี 2559 โดยที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.30 ในปี 2558

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนที่เป็นความยากจนมากหรือความยากจนเรื้อรัง (Chronic Poverty) มีแนวโน้มลดลงโดยสะท้อนจากสัดส่วนคนจนมาก ที่มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 17.98 ของประชากรทั้งประเทศในปี 2545 เหลือร้อยละ 2.88 ในปี 2559 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.24 ในปี 2558

ทางสภาพัฒน์ยังคงเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการแก้ปัญหาในเรื่องการเข้าถึงบริการภาครัฐในกลุ่มเป้าหมายคนยากจนเรื้อรัง เพราะยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสหลุดจากภาวะความยากจนได้ยากมาก ซึ่งควรต้องมีการค้นหาเป้าหมาย และการจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างเจาะจง (Targeting) ให้กับกลุ่มนี้เพื่อให้ความยากจนหมดไปในอนาคต(ไทยคู่ฟ้า วารสารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฉบับเดือนเมษายน-เดือนมิถุนายน 2561)

ปัญหาความยากจนจึงยังคงปรากฏเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอยู่ และยังเป็นสิ่งที่ต้องหาทางเยียวยาแก้ไขผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ในการปรับปรุงระบบสวัสดิการและบริการพื้นฐานให้สามารถครอบคลุมและมีคุณภาพเพียงพอกับความต้องการของคนในสังคม และต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและใช้ได้อย่างเป็นธรรม เพื่อพยายามลดช่องว่างของความยากจน

ให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาเน้นนโยบายเรื่องการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งได้ผลในบางระดับแต่ยังไม่ได้ลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง เพราะคนจนแม้จะมีสภาพที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่เกิดการลดช่องว่างของรายได้สูงสุดกับรายได้ต่ำที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเองที่สำคัญรัฐบาลต้องชั่งน้ำหนักในการออกนโยบายบางอย่างรอบด้าน เพราะบางนโยบายที่มีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและนโยบายประชานิยมต่างๆ ที่สร้างผลดีในระยะสั้นแต่จะผูกพันเป็นผลกระทบในระยะยาวดังนั้น หนึ่งในแนวทางแก้ไขปัญหานอกจากการใช้นโยบายและมาตรการของภาครัฐแล้ว การสนับสนุนให้ผู้ประสบปัญหาความยากจนใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต และพัฒนาช่องทางการทำมาหากิน ให้รู้จักทำมาหากินให้เป็นและใช้จ่ายอย่างเหมาะสมจึงจะเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การแก้ไขปัญหาความจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นหนึ่งในนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรการสวัสดิการแห่งรัฐ ถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน จึงมีการมอบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสม โครงการประชารัฐสวัสดิการ เป็นนวัตกรรมในการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้พ้นจากปัญหาความยากจนในการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนในอนาคต

ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล จึงสนใจที่จะศึกษาผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพของนโยบายไทยนิยม ยั่งยืน (โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2561) ในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อย และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายไทยนิยม ยั่งยืน (โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) ในแง่ของประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อย เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายไทยนิยม ยั่งยืน (โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในแง่ของประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มุ่งเน้นการใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary) โดยการรวบรวมเอกสารข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ บทความ กฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศของหน่วยงานราชการ เอกสารวิจัย ตลอดจนเอกสารทางทะเบียนที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้วิธีการเลือกสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างตามเป้าประสงค์ (Purposive sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้จะศึกษาการประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : ศึกษากรณีการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยมีประเด็นศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในแง่ของประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2. ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา(และประชากร)

ศึกษาเฉพาะรอบลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐภายใต้ นโยบายโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง หรือผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนได้ใน ปี 2560 ได้ไปรับลงทะเบียน ช่วงระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2561

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ธันวาคม 2561 - มกราคม 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินผลนโยบาย หมายถึง การตรวจสอบเพื่อเปรียบเทียบว่านโยบายที่ได้ดำเนินไปบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใดมีผลต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างไรบ้าง เป็นทางบวกหรือทางลบมีปัญหาในการดำเนินงานเพียงใด การดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆก้าวหน้าและเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดหรือไม่ ผลงานของโครงการมปริมาณและคุณภาพตรงตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ เพื่อจะได้นำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย เพื่อวางแผนและบริหารนโยบายในโอกาสต่อไป

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หมายถึง ประชากรสวัสดิการ เป็นการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ออกโดยกรมบัญชีกลาง ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางแก่ผู้มีรายได้น้อยปีละ 30,000-100,000 บาท

เส้นความยากจน หมายความว่า เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นที่ใช้เป็นหลัก ในการกำหนดไว้ว่าเส้นความยากจนจะอยู่ที่รายได้ประมาณ 2,000 กว่าบาท /เดือน หรือปีละไม่เกิน 30,000 บาท จึงเท่ากับว่าถ้ามีรายได้ 0-30,000 บาท ถือว่าเป็นผู้ที่ยากจน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบผลลัพธ์เชิงประสิทธิผลของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
2. ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในแง่ของประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
3. นำข้อมูลที่ได้ไปเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายโครงการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อไป

แนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลนโยบายโครงการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยองผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และนำมาอภิปรายผล นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางประกอบการวิจัยซึ่งประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
 - ความหมายของนโยบายสาธารณะ
 - องค์ประกอบของนโยบาย
 - ลักษณะของนโยบายที่ดี
2. การประเมินผลนโยบาย
 - ความสำคัญของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ
 - ประโยชน์ของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ
3. ความหมายของประสิทธิภาพ
4. CIPP Model
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยแบ่งวิธีดำเนินการศึกษาออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าวิจัยจากเอกสารต่างที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหนังสือ วรรณกรรม วิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการ เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมนำเอาข้อมูลต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์
2. การสัมภาษณ์ปลัดอำเภอที่เป็นหัวหน้าทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการประเมินผลนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

1. ในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย ในพื้นที่อำเภอแกลงจังหวัดระยองนั้นมีประสิทธิภาพ เพราะมีจำนวนผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นจำนวนมากที่สุดในจังหวัดระยอง จำนวน 10,945 คน และมีประชาชน ผู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากกระทรวงการคลัง จำนวน 7,453 คน ซึ่งคิดเป็น 68% ของผู้ที่ได้มาขึ้นทะเบียนไว้ จึงทำให้ผู้มีรายได้น้อยในกลุ่มพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้ที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในรอบปกติได้ ได้รับสวัสดิการจากรัฐเพื่อนำมาช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็นในการดำรงชีพได้ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้มีรายได้น้อยซึ่งกลุ่มพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ การมีรายได้ครั้งนี้ทำให้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ดังนั้นในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ในการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยจึงถือว่าประสบความสำเร็จ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือข้อจำกัดของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ คือ มีอุปสรรคและข้อจำกัดของนโยบายฯ ในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และการประชาสัมพันธ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่นอื่นๆ แต่ด้วยกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้ที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในรอบปกติได้ ยังเป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงอินเทอร์เน็ต อีกทั้งระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยค่อนข้างน้อย ทำให้ผู้ที่ยังไม่ทราบข่าวสารหรืออาจทราบหลังจากที่การปิดรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยนั้นค่อนข้างน้อยไปแล้วทำให้พลาดโอกาสในการได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อนำไปใช้แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนดังกล่าว

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยควรมีหลายช่องทาง เช่น ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล เป็นผู้ไปให้ข้อมูลไป

แนะนำการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยถึงที่บ้านซึ่งบุคคลในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงข้อมไม่สามารถเดินทางมาสมัครด้วยตนเองได้อย่างสะดวกควรมีการขยายระยะเวลา ในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อยและควรมีการขยายระยะเวลาในการรับ สมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย

ข้อเสนอแนะ

ผลการดำเนินงานของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ : ศึกษากรณีการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐ ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง นับว่าได้ช่วยเหลือลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็นในการดำรงชีพได้ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้มีรายได้น้อยซึ่งกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ การมีรายได้ตรงนี้ทำให้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง แต่พบว่ายังมีประชาชนอีก บางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย ฉะนั้นเพื่อให้ผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพ ของนโยบายโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในมิติเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะข้อคิดเห็นดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยโครงการบัตร สวัสดิการแห่งรัฐควรมีหลายช่องทาง เช่น ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล เป็นผู้ไปให้ข้อมูล ไปแนะนำการรับสมัครขึ้นทะเบียนผู้มีรายได้น้อยโครงการบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐถึงที่บ้านซึ่งบุคคลในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงข้อมไม่สามารถเดินทางมาสมัครด้วย ตนเองได้อย่างสะดวก

2. ควรมีการขยายระยะเวลาในการรับสมัครขึ้นทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของผู้มีรายได้น้อย

3. ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีรายได้น้อยควรมีการตรวจให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง

4. ควรมีการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้สามารถ สร้างรายได้ ต่อยอดจากเงินที่ได้รับจากโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความ มั่นคงในการดำรงชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์และความคุ้มค่าของโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้ที่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปแล้วมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถยกระดับให้ชีวิตดีขึ้นและมีความมั่นคงยั่งยืนจริงหรือไม่

บรรณานุกรม

- กิติวิทย์เหล่าไพล่. (2543) การประเมินผลหลักสูตรการศึกษาอบรมนักเรียนนายอำเภอ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ว่าที่ ร.ต.จักรพงษ์ เสนาไชย. (2556) การประเมินผลนโยบายรับจำนำข้าว :กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ไทยคู่ฟ้าวารสารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (ฉบับเดือนเมษายน-มิถุนายน 2561) มาตรการสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
- พิชญ์วรรณ เกื้อกุล. (2544) การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนศึกษากรณีกรมการขนส่งทางบก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2559). นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มนสรณ์ สืบศรี. (2556) การประเมินผลนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา :กรณีศึกษา การถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดวิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ร้อยตำรวจเอกหญิง รุจิรา จงศุกวิศาลกิจ. (2548) การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดสรรงบประมาณในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท รักษาทุกโรค) :ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2543) นโยบายสาธารณะ : แนวความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ. สำนักพิมพ์เสมาธรรม
- อชิสรณ์ อินทร์ตรา. (2542) การประเมินผลนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น :ศึกษา เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติตามโครงการไทยนิยมยั่งยืนจังหวัดระยอง. (19 กุมภาพันธ์ 2562)
- คำสั่งอำเภอแกลง ที่ 143/2561 เรื่องแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน
- วิศวัตต์ ลวธรรม. (2544) การประเมินผลการใช้บริการขององค์การศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิจิตรา ศรีสอน. 2544 การประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา :ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง

